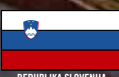

BOGASTVO PODEŽELJA OB SMARAGDNI POTI

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti

4. OS – PROGRAM LEADER
PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA OBDOBJE 2007–2013

KAJ JE LEADER?

V času priprave na novo programsko obdobje 2007–2013 se je politika Evropske unije (EU) v primerjavi s preteklimi leti na področju kmetijstva nekoliko spremenila. Če je prej podpirala zgolj kmetijske ukrepe in ohranjanje narave, se je v tem času preusmerila k podpori celovitega razvoja podeželja. Pri tem si je pomagala s pozitivnimi izkušnjami starih držav članice EU pri izvajanju pristopa LEADER. Gre za poseben pristop k razvoju podeželja, ki ga na lokalni ravni izvajajo že od leta 1991, in je do danes postal sestavni del politike razvoja podeželja. Namenjen je vsem zainteresiranim prebivalcem podeželja, ki želijo poiskati in razviti lokalne pobude za razvoj svojega območja in sodelovati pri njihovi izvedbi. Temelji namreč na uresničevanju lokalnih razvojnih strategij (LRS) in izvajanju projektov, pri čemer brez aktivne vloge lokalnega prebivalstva ne gre. Lokalno okolje namreč samo pripravi LRS, ki mu nato služi kot podlaga za izvajanje nadaljnjih dejavnosti.

IZVAJANJE PROJEKTOV LEADER

Postopek izvajanja projektov se zdi na prvi pogled kar malce zapleten. Vse skupaj se začne z objavo javnih pozivov, ki jih pripravijo posamezne lokalne akcijske skupine. Prijavitelji na tej podlagi prijavijo svojo projektno idejo, ki mora biti v skladu z lokalno razvojno strategijo. Na osnovi lastnih in vnaprej določenih kriterijev ter meril LAS iz nabora prispelih projektov izbere najboljše, ki jih umesti v svoj načrt izvedbenih projektov (NIP). Tega nato pošlje v potrditev tako imenovani pisarni LEADER, ki deluje na *Ministrstvu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano* (MKGP). Tu najprej preverijo skladnost načrtovanih projektov z lokalno razvojno strategijo posamezne LAS. Če ti ustrezajo kriterijem, MKGP izda odločbo, s katero potrdi izvajanje in financiranje projektov.

Med posameznimi projektnimi fazami ali ob zaključku projekta LAS pisarni LEADER predloži še poročilo in zahtevek, s katerim je prijavitelj upravičen do povračila sredstev LEADER.

NAČELA PRISTOPA LEADER

Pristop LEADER deluje po različnih načelih. Ta so:

- priprava LRS, ki izhaja iz območja in temelji na medsektorskem povezovanju,
  - upoštevanje pristopa »od spodaj navzgor«,
  - upoštevanje inovativnosti pri pripravi in izvajanju projektov,
  - vzpostavitev mreže lokalnih partnerstev in
  - izvajanje projektov medsebojnega sodelovanja.
- Tu pa je še načelo, ki se veže na pripravo in izvajanje LRS. Skrb za to prevzame lokalna akcijska skupina (LAS), ki je sestavljena iz predstavnikov javnega sektorja, civilne družbe in ekonomskega sektorja – pri tem javni sektor ne sme imeti več kot 50 odstotkov glasov odločanja.

OSEBNA IZKAZNICA LAS ZA RAZVOJ

LAS za razvoj

Sedež: Trg svobode 2
5222 Kobarid

Poslovni prostori: Ulica padlih borcev 1b
5220 Tolmin
T: 05/38-41-507
F: 05/38-41-5 04
e-pošta: las@prc.si
spletna stran: www.prc.si

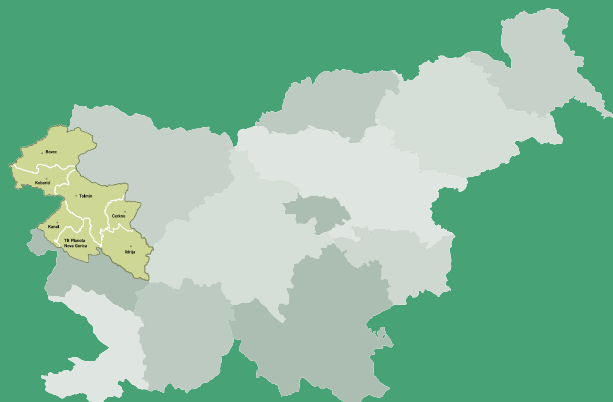
Upravljavec LAS za razvoj: Posoški razvojni center (PRC)

Število prebivalcev: 45.668 (popis 2002)

Območje: ozemlje občin Bovec, Cerklje ob Gori, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin in Trnovsko-Banjska planota, ki je del Mestne občine Nova Gorica

Površina območja: 1.681,8 km²

Organi LAS: skupščina (organ upravljanja), programski odbor (organ odločanja, voli predsednika in podpredsednika), nadzorni odbor (organ nadzora), upravljavec (strokovno administrativno telo, strokovni vodja in finančni vodja)

ZGODOVINA LAS ZA RAZVOJ

Sredi februarja 2008 je 41 partnerjev s podpisom družbene pogodbe ustanovilo Lokalno akcijsko skupino (LAS) za razvoj. Z njo je želelo sedem predstavnikov občin, pet predstavnikov drugih javnih institucij, šest predstavnikov ekonomskega sektorja, štiri društva in 19 predstavnikov zasebnega sektorja vzpodbuditi razvoj podeželja na tako imenovanem hribovskem delu Severne Primorske. Območje, ki ga pokriva LAS za razvoj, zaobjema šest občin (Bovec, Cerklje, Idrija, Kanal ob Soči, Kobarid in Tolmin) ter območje Trnovsko-Banjske planote, ki leži v Mestni občini Nova Gorica.

Ob ustanovitvi so podpisniki sprejeli tudi lokalno razvojno strategijo za obdobje 2007–2013. Glavno vodilo pri njenem izvajanju je skupna razvojna vizija. Vse skupaj – tako priprava lokalne razvojne strategije za hribovski del severne Primorske kot sama ustanovitev LAS za razvoj – predstavlja osnovo za pripravo in sofinanciranje projektov s strani **Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja**.

VIZIJA

»V prihodnosti želimo s sodelovanjem in partnerskim povezovanjem varovati okolje, kultur-

no dediščino ter razvijati različne potencialne podeželja, prednostno tipične proizvode hribovskega-gorskega dela Severne Primorske, ki bodo ohranjali značilnosti območja, bodo tržno zanimivi in bodo krepili prepoznavnost območja v širšem prostoru.«

PROGRAM

Program lokalne razvojne strategije za hribovski del Severne Primorske je usklajen z ostalimi razvojnimi programi in politikami na območju ter vključuje razvoj lokalnega območja z upoštevanjem pristopa LEADER in izkoriščanjem lokalnih virov. Projektne ideje se oblikujejo po principu »od spodaj navzgor« in se za posamezno leto potrjujejo z načrtom izvedbenih projektov (NIP).

REFERENCE

V okviru LAS za razvoj smo do danes izpeljali tri javne pozive za nabor projektnih predlogov za pridobitev sredstev iz programa LEADER. V letno izvedbenih načrtih za obdobje 2008, 2009 in 2010 je bilo skupaj prijavljenih 30 projektov. Njihova vrednost znaša 1,2 mio evrov – od tega

smo zanje prejeli 800.000 evrov LEADER sredstev. Za samo delovanje LAS za razvoj pa je bilo odobrenih 160.000 evrov LEADER sredstev. Prijavitelji so v sodelovanju s projektnimi partnerji v okviru izvajanja projektov:

- organizirali več kot 100 usposabljanj in delavnic, ki se jih je udeležilo okoli 2.000 udeležencev na celotnem območju LAS za razvoj;
- uredili in opremili dva prostora (Podeželsko ustvarjalni center v Bovcu in Čipkarsko šolo v Idriji);
- uredili in opremili dva objekta (Večnamenski objekt v Levpi in Pepčevo oziroma Zele no hišo v Kobaridu);
- podprli več kot 40 dogodkov v okviru etnoloških prireditev na celotnem območju LAS za razvoj;
- izdali več kot deset različnih tiskanih gradiv (knjižico receptov Jedi iz mesa drobnice, knjižico receptov Sirarska skuta in sirotka, zloženko Mlečna skrivnost – sirotka, zemljevid Mlečne planine v Zgornjem Posočju ...) itd.

Prihodnjič več o posameznih, že izvedenih projektih LEADER.

Viri: Lokalna razvojna strategija za hribovski del Severne Primorske.

Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti – priloga EPIcentra. Besedilo: Greta Pavšič in Tatjana Šalej Faletič. Izbor vsebine: Greta Pavšič in Meta Medved. Uredila: Tatjana Šalej Faletič. Foto: Robert Zabukovec in Božo Uršič (arhiv LAS za razvoj). Izdal in založil: Posoški razvojni center. Oblikovanje in tisk: Gaya Cerklje. Naklada: 7.400 izvodov. Kraj in datum izida: Tolmin, maj 2011.